

**UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE AGRICOLE
ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ A BANATULUI
„REGELE MIHAI I AL ROMÂNIEI” DIN
TIMIȘOARA**

FACULTATEA DE MANAGEMENT AGRICOL

CHIRILĂ COSMINA ANDREA

**REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT
CERCETĂRI PRIVIND PRODUCȚIA ȘI CONSUMUL
DE CARNE ȘI PREPARATE DIN CARNE ÎN JUDEȚUL
TIMIȘ**

**CONDUCĂTOR ȘTIINȚIFIC:
PROF.UNIV.DR.ING. IOAN PETROMAN**

**TIMIȘOARA
2016**

REZUMAT

Problema alimentară, în ultima perioadă de timp, a devenit tot mai acută și a căpătat din punct de vedere calitativ noi trăsături și dimensiuni, astfel că dintr-o problemă cu caracter local sau național, ea a devenit cu timpul o problemă globală, cuprinzând sub un aspect sau altul, toate nivelurile societății contemporane. În acest sens consumatorii se confruntă cu schimbări în stilul lor de viață și în orientările de consum agroalimentar induse de diferite influențe culturale, sociale, economice și tehnice. Mobilitatea crescândă a populației, a producției, a simbolurilor, a banilor și informației schimbă identități și modifică comportamente de consum alimentar. Pentru majoritatea indivizilor, consumul este un mod natural și general de a-și construi identitatea.

În prezent, populația a devenit tot mai conștientă de importanța consumului de carne și preparate din carne de calitate pentru asigurarea sănătății. Acest aspect a fost remarcat și la nivel național, dar și la nivelul județului Timiș. Problematika consumului agroalimentar este extrem de complexă, de aceea mi-am propus să evidențiez aspecte originale și inedite legate de consumul de carne și preparate din carne al populației din județul Timiș, de modul în care persoanele încearcă să își satisfacă nevoile și preferințele alimentare. De aceea considerăm oportună abordarea acestei teme a tezei doctorat, și anume **”CERCETĂRI PRIVIND PRODUCȚIA ȘI CONSUMUL DE CARNE ȘI PREPARATE DIN CARNE ÎN JUDEȚUL TIMIȘ”**, teză care are ca și scop analiza prin cercetarea întreprinsă în teren a unor aspecte legate de **identificarea particularităților comportamentului consumatorului de carne și preparate din carne în general și a celor din județul Timiș în special.**

Teza este structurată în două părți, respectiv 5 capitole, prezentate în ordine graduală, pornind de la aspectele teoretice și metodologice în abordarea conceptului de consum alimentar, continuând cu analiza veniturilor suport al consumurilor, prezentarea structurii și dinamicii producției și consumului de carne și preparate din carne, până la interpretarea stilului de viață prin prisma comportamentului de consum alimentar al consumatorilor de carne și preparate din carne.

Prima parte a acestui demers științific cuprinde cercetarea documentară și este dezbătută pe parcursul primului capitol denumit **COMPORTAMENTUL CONSUMATORULUI ȘI TIPOLOGII DE CONSUM ALIMENTAR**, unde am făcut referire la problematica consumului alimentar al populației, prin intermediul unei descrieri mai detaliate a conceptului de consum și consumator. Sunt abordate aspecte privind problemele metodologice cu care se confruntă specialiștii în abordarea consumului alimentar, respectiv prin prisma a două curente: abordarea consumului și abordarea cheltuielilor.

Rolul consumului alimentar și implicit necesitatea studierii sale este pus și mai mult în evidență dacă expunem multiplele funcții pe care acesta le are în societate. Prin analiza tuturor funcțiilor consumului este pus în evidență obiectivul său final, și anume creșterea nivelului de trai și a

calității vieții, fapt care nu se întâlnește în consumul tuturor categoriilor de produse agroalimentare, deoarece este firesc pentru orice individ sau comunitate să își caute prosperitatea și libertatea în consumul material sau imaterial.

Cunoașterea nevoilor consumatorilor permite anticiparea unor reacții viitoare ale pieței agroalimentare, deoarece producția, deciziile și acțiunile întreprinzătorilor au la bază nevoile și preferințele consumatorilor. Am evidențiat aspecte legate de studiul consumului al populației, de modul în care indivizii încearcă să își satisfacă nevoile de consum alimentar. Astfel, cunoașterea acestor aspecte constituie o importantă sursă de informare, deoarece individul luat ca entitate nu acționează niciodată sub impulsul unei nevoi, ci a unei multitudini de nevoi combinate, structurate și ierarhizate.

Un rol important în cadrul lucrării îl deține subcapitolul ce prezintă structura procesului decizional de cumpărare al consumatorilor. O situație de cumpărare este răspunsul consumatorului la identificarea unei probleme de consum. Consumatorul realizează că trebuie să parcurgă o serie de etape până la luare deciziei de cumpărare finală. Deoarece anumite decizii de cumpărare sunt mai importante decât altele, efortul comportamental este diferit. Uneori procesul decizional de cumpărare este aproape automat, alteori se desfășoară pe o perioadă mai lungă de timp.

Comportamentul de cumpărare al produselor agroalimentare prezintă o serie de particularități în comparație cu comportamentul manifestat față de alte categorii de produse, unele dintre aceste aspecte particulare fiind specifice tuturor gospodăriilor, indiferent de caracteristicile sociale, demografice și economice. Pe de altă parte în funcție de caracteristicile precizate, se remarcă o serie de caracteristici ale comportamentului de cumpărare și consum al produselor agroalimentare, pe categorii de gospodării, caracteristici cum ar fi: vârsta, sexul, mediul de reședință, religia, statutul social, starea civilă, dimensiunea gospodăriei din care face parte și implicit prezența copiilor în gospodărie, grupul de apartenență, reprezentând criteriile principale de segmentare a pieței agroalimentare.

O influență mare asupra comportamentului de cumpărare al consumatorilor și consumul alimentar o are și stilul de viață, respectiv modul de trai al unui individ exprimat în activitățile, interesele și opiniile sale.

Publicitatea, ca tehnică de promovare a produselor, influențează foarte mult comportamentul de cumpărare al consumatorilor, acesta fiind, de fapt și rolul ei. Conform unor studii recente aproape jumătate dintre reclame se referă la alimentație.

Restrângând aria protecției consumatorilor numai la consumul agroalimentar, acesta vizează următoarele aspecte: îmbunătățirea alimentației populației, atât din punct de vedere calitativ, cât și cantitativ, supravegherea calității produselor agroalimentare oferite consumatorilor prin intermediul pieței agroalimentare, apărarea împotriva unor politici agresive de vânzare și promovare a produselor practicate de unii comercianți, o mai bună informare a consumatorilor cu privire la produsele agroalimentare lansate pe piață.

Partea a doua a acestui demers științific debutează cu capitolul al 2-lea, denumit METODOLOGIA CERCETĂRII unde am avut în vedere următoarele aspecte:

- stabilirea temei cercetării;
- stabilirea obiectivelor urmărite prin aplicarea sondajului;
- determinarea populației supuse chestionării și calcularea mărimii eșantionului;
- stabilirea tipurilor de întrebări folosite și redactarea chestionarului;
- post-codificarea răspunsurilor;
- evaluarea și interpretarea datelor obținute;
- redactarea și prezentarea raportului final.

Pentru a evidenția care sunt tendințele consumului de carne și preparate din carne al populației din județul Timiș, s-a realizat un studiu de piață folosind sondajul statistic bazat pe anchetă cu chestionar scris în cadrul unui eșantion multistadial aleatoriu. În cercetarea realizată, a fost utilizată analiza univariată descriptivă. Următoare etapă a fost constatată în post-codificarea datelor obținute în urma aplicării chestionarului. Această operațiune s-a realizat cu ajutorul programului Excel. Obiectivele generale propuse în vederea realizării cercetării sunt următoarele:

1. analiza pieței produselor din carne în județul Timiș, dar și din țară, prin prisma cererii și ofertei de produse;
2. utilizarea concomitentă a metodelor de cercetare cantitative și calitative, precum și a instrumentelor statistice, pentru a modela comportamentul consumatorului de produse din carne;
3. identificarea posibilelor soluții care să ducă la consumul echilibrat de produse din carne și implicit la menținerea stării de sănătate a populației;
4. adaptarea ofertei producătorilor și procesatorilor de produse din carne la nevoile consumatorilor privind varietățile de produse, în urma rezultatelor studiului efectuat.

Ipoteza de lucru de la care am pornit vizează în mod direct problema alimentației, a consumului de carne și preparate din carne, aceasta constituind în prezent o problemă complexă și contradictorie cu rol definitoriu în nutriția populației.

Abordarea problematicii consumului agroalimentar, și în mod special al celui de carne și preparate din carne al populației se bazează pe un bogat material documentar, o sinteză bibliografică în plină actualitate și de mare utilitate, bazată pe cele 84 de titluri, aparținând literaturii de specialitate din țară și străinătate. În activitatea de cercetare s-a apelat și la metode și tehnici tradiționale:

- analiza literaturii științifice;
- analiza datelor statistice;
- anchete și sondaje;
- tehnici de măsurare folosite în cercetarea de marketing.

Baza informațională a tezei o constituie literatura științifică și metodologia în domeniul cercetării, unele acte normative și date statistice furnizate de Institutul Național de Statistică al

României, de Direcția Regională de Statistică a județului Timiș, precum și rezultatele investigațiilor proprii.

La începutul capitolului al 3-lea CERCETĂRI PRIVIND ROLUL ȘI LOCUL PRODUSELOR AGROALIMENTARE ÎN CONSUMUL UMAN, am considerat necesară prezentarea funcțiilor produselor agroalimentare și compoziția chimică a acestora. S-au realizat apoi, cercetări în ferme profesionale mici exploatare de suine și păsări, legate de:

- influența sistemului de întreținere asupra reducerii zilelor reproductive la scroafe și creșterea cantității de carne pe femelă furajată;
- influența tehnologiei de obținere a cărnii de la suine asupra higroscopicității cărnii;
- studii privind condițiile de temperatură și durata de păstrare a cărnii de pui broiler;
- determinarea stratului de grăsime pe carcase obținute de la suine;
- influența vârstei și greutateii la sacrificare asupra calității protidelor la suine și pui broiler.

În continuare, în acest capitol am descris valoarea nutritivă a produselor agroalimentare, modalitățile de reînnoire și modernism ale produselor agroalimentare, implementare de sisteme de clasificare și codificare a produselor alimentare în România și noi posibilități de ambalare și etichetare a produselor.

În capitolul al 4-lea intitulat ANALIZA PIEȚEI PRODUSELOR AGROALIMENTARE, am tratat în paralel principalele elemente specifice pieței produselor agroalimentare, atât pe plan local, cât și pe plan comunitar.

Corelarea cantitativă și calitativă a producției agroalimentare cu cererea consumatorilor constituie imperativul major al civilizației noastre contemporane. Datorită densității populației și grație ponderii mai reduse a autoconsumului, cererea de produse agroalimentare este concentrată în zonele urbane. Cererea de produse agroalimentare este mai dispersată în mediul rural, datorită densității mai mici a populației, comparativ cu media, iar consumul din producția proprie are o pondere ridicată.

Ca urmare a aderării la Uniunea Europeană, evoluția pieței agroalimentare din România a fost invariabil influențată atât sub aspect calitativ, cât și sub aspect cantitativ. Astfel, produsul agroalimentar a căpătat noi valențe, în special din punct de vedere socio-economic, iar calitatea a fost redefinită și reprojecată în spațiul economic. S-au făcut pași importanți în armonizarea și implementarea legislației românești cu cea din Uniunea Europeană, în ceea ce privește standardizarea, controlul și asigurarea calității produselor agroalimentare, și implicit a produselor din carne. În prezent se pune accent pe siguranța produselor agroalimentare, atât la producători, cât și la consumatori.

Piața produselor agroalimentare cunoaște o intensă înnoire și diversificare pusă pe seama satisfacerii nevoilor, dorințelor, preferințelor și exigențelor tot mai mari ale consumatorilor. Realizările din domeniul agroalimentar se înscriu pe o coordonată ascendentă, asistând în ultimii ani

la o evoluție spectaculoasă. În ultima perioadă de timp s-a produs la nivel mondial o explozie sortimentală a produselor agroalimentare asociată pe plan cantitativ cu schimbările ponderale între diferite grupe. Această explozie sortimentală de produse a generat o dată cu apariția de noi produse, o reînnoire a alimentelor tradiționale, cu performanțe nutritive din ce în ce mai ridicate.

Ultimul capitol, denumit CERCETĂRI PRIVIND PRODUCȚIA ȘI CONSUMUL DE CARNE ȘI PREPARATE DIN CARNE – STUDIU DE CAZ am prezentat rezultatele cercetărilor efectuate în ceea ce privește producția animalieră pe specii și consumul de carne și preparate din carne. Studiile întreprinse în legătură cu dinamica efectivelor de animale pe specii și producția de carne au fost realizate atât la nivel național, cât și la nivelul județului Timiș. Pe lângă acestea am propus câteva programe de susținere a sectorului ovin și caprin pe termen mediu și lung, a sectorului porcine pe termen mediu și lung, a producției de carne de pasăre în fermele mici și mijlocii. În continuare am prezentat consumul de carne și preparate din carne și tendințele acestuia în România și în județul Timiș.

Am optat pentru realizarea unui studiu de caz privind consumul de carne și preparate din carne în județul Timiș. Scopul prezentei cercetări constă în evaluarea comportamentului alimentar, a preferințelor, a atitudinii și a cunoștințelor consumatorilor față de carne și preparate din carne.

În ultima perioadă de timp s-a acordat o importanță aparte consumului alimentar de carne și preparate din carne pentru menținerea sănătății organismului uman.

Potrivit cercetării noastre, din totalul respondenților o pondere foarte mare (95,47%) au afirmat că sunt consumatori de carne și preparate din carne. Dintre aceștia 33,85% preferă carnea de pasăre, 31,03% consumă carne de porc, 16,57% au ales carnea de oaie, apoi alte sortimente de carne au fost preferate de 9,98% și la final, cu ponderea cea mai mică (8,66%) a fost aleasă carnea de vită.

Legat de sortimentul de preparate din carne preferat, cele mai multe persoanele intervievate din mediul urban au ales crenvurștii, iar cele din mediul rural, salamul. Aproape jumătate din respondenți consumă carne și preparate din carne zilnic. Cea mai mare pondere în rândul respondenților, în ceea ce privește motivația consumului de carne și preparate din carne, este deținută de valoarea nutritivă importantă a acestor produse agroalimentare.

Pentru majoritatea persoanelor chestionate este foarte important să citească eticheta produselor (93,23%) din carne în legătură cu ingredientele pe care le conțin și termenul de valabilitate (90,20%) al acestora, înaintea achiziționării.

În ceea ce privește autoconsumul, am remarcat faptul că acesta se regăsește cu preponderență în mediul rural.

Referitor la cunoștințele respondenților despre aditivi, am aflat că o pondere însemnată, de 91,21% aveau cunoștințe despre aceștia. Legat de o alimentație sănătoasă și de consumul de produse agroalimentare ecologice, am constatat că o pondere foarte mare (87,37%) în rândul respondenților este adeptă unei astfel de alimentații, pentru menținerea sănătății organismului uman și preferă să

consume produse din carne ecologice, iar diferența până la 100% se regăsește în rândul persoanelor tinere, cu vârsta sub 25 de ani, care nu pot renunța la produsele fast-food.

Sondajul realizat ne-a demonstrat că consumatorii de carne și preparate din carne au devenit tot mai informați în legătură cu importanța unei alimentații corespunzătoare, pentru sănătatea organismului. Aceștia consumă carne nu doar pentru a-și satisface nevoia de hrană, ci pentru valoare nutritivă a acestui produs agroalimentar, calitățile gustative deosebite, diversitatea sortimentală a preparatelor din carne și varietatea preparatelor culinare obținute.

Lucrarea se încheie cu o serie de concluzii finale care subliniază valoarea teoretică, dar și practică a cercetării consumului de carne și preparate din carne, dar și o amplă bibliografie care cuprinde studii ale cercetătorilor din domeniul analizat atât din țară cât și din străinătate, însă și lucrările științifice proprii care au fost publicate în reviste indexate în baze de date internaționale cât și în reviste indexate ISI.